

Ruh ve bedenden meydana gelen Allah'ın yeryüzündeki halifesi. Âdem, beşer. Canlılar arasında en üstün olanı. Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i şeriflerde insan kelimesi "ins, nas" ve "İbn Âdem" gibi ifadelerde kullanılmıştır. İslam, insanın temel zelliğinin yaratılmış bir varlık olduğunu bildirir. İnsan kendiliğinden, tesadüfen veya sebeplerin birleşmesiyle varolan bir canlı değil, mesela evrim teorisinde iddia edildiği gibi maymundan değil- bilakis Allah'ın yaratmış olduğu bir varlıktır. Böylece insandaki yaratılma zelliğini de ortadan kaldırmaktadır. O'nun ilahlık veya kendiliğinden olma zelliğini de ortadan kaldırmaktadır. Ânk; Ezel ve Ebed olan sadece Allah'tır. Diğer canlı-cansız bütünün her şey sonradan var edilmiştir. İnsanın yaratılışı O'nun gereksinimi olan bütünün her şeyin yaratılmasından sonra gerçekleşmiştir. Böylece insan, yeryüzünde bulunan bütünün yaratılmışların üzerine halife tayin edilmiştir. Allah'ın yeryüzündeki halifesi ve yaratılmışların en şerefli olan insanın yaratılışını Kur'an-ı Kerim şöyle ifade etmektedir:

1608;1614;1604;1614;1602;1614;1583;1618;
1582;1614;1604;1614;1602;1618;1606;1614;1575;
1575;1604;1618;1575;1616;1606;1618;1587;1614;1575;1606;1614;
1605;1616;1606;1618;
1589;1614;1604;1618;1589;1614;1575;1604;1613;
1605;1616;1606;1618; 1581;1614;1605;1614;1571;1613;
1605;1614;1587;1618;1606;1615;1608;1606;1613; "Andolsun ki, biz insanı (Âdem'i) kuru bir topraktan, sızan bir balıktan yarattık" (el-Hicr, 15/26);
1608;1614;1604;1614;1602;1614;1583;1618;
1582;1614;1604;1614;1602;1618;1606;1614;1575;
1575;1604;1618;1575;1616;1606;1618;1587;1614;1575;1606;1614;
1605;1616;1606;1618;
1587;1615;1604;1614;1575;1604;1614;1577;1613;
1605;1616;1606;1618; 1591;1610;1606;1613; ()
1579;1615;1605;1617;1614;
1580;1614;1593;1614;1604;1618;1606;1614;1575;1607;1615;
1606;1615;1591;1618;1601;1614;1577;1611; 1601;1609;
1602;1614;1585;1614;1575;1585;1613;
1605;1614;1603;1610;1606;1613; () 1579;1615;1605;1617;1614;
1582;1614;1604;1614;1602;1618;1606;1614;1575;
1575;1604;1606;1617;1615;1591;1618;1601;1614;1577;1614;
1593;1614;1604;1614;1602;1614;1577;1611;
1601;1614;1582;1614;1604;1614;1602;1618;1606;1614;1575;
1575;1604;1618;1593;1614;1604;1614;1602;1614;1577;1614;
1605;1615;1590;1618;1594;1614;1577;1611;
1601;1614;1582;1614;1604;1614;1602;1618;1606;1614;1575;
1575;1604;1618;1605;1615;1590;1618;1594;1614;1577;1614;
1593;1616;1592;1614;1575;1605;1611;1575;
1601;1614;1603;1614;1587;1614;1608;1618;1606;1614;1575;

الْعِظَامَ
لَحْمًا
ثُمَّ
اَنْشَاْنَا
07;ُ خَلْقًا
اخَرَ
فَتَبَارَكَ
اللّهُ
اَحْسَنُ
الْخَالِقين
14; () "Andolsun ki biz insanı (Âdem 'i) süzülmüş bir çamur (ve
hülâsasın) dan yarattık. Sonra onu (yani Âdem'in evlatlarını) bir nutfe kılıp,
sağlam bir karargahta (rahimde) yerleştirdik. Sonra o nutfeyi uyuşmuş kan olarak yarattık.
Arkasından o kanı bir parça et olarak yarattık ve o eti kemik (üzerin)e et giydirdik.
Sonra onu (rahimde) başka bu hilkat olarak inşa ed(ip ruh üfle)dik. (Bütün
hüküm ve kudretinde) yaratanların en güzeli olan Allah'ın şanı ne güzel ve
ne yücedir" (el-Müminîn, 23/12-16). Allah, ilk insan ve ilk Peygamber ola Hz.
Âdem'in eşi Hz. Havva'yı da şöyle yarattığını anlatmaktadır: يَا
اَيُّهَا
النَّاسُ
اتَّقُوا
رَبَّكُمُ
الَّذى
خَلَقَكُمْ
مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ
مِنْهَا
زَوْجَهَا
وَبَثَّ
مِنْهُمَا
رِجَالًا
كَثيرًا
وَنِسَاءً "Ey insanlar, sizi tek
bir nefisten (Hz. Âdem) (a.s)'dan yaratan ve ondan zevcesini (Hz. Havva'yı) vücuda
getiren ve her ikisinden birçok erkekler, ve kadınlar türeten Rabbiniz (e karşı şirk ve
isyan)dan sakının..." (en-Nisa, 4/1). Görüldüğü gibi, insanın yaradılışı
hakkında kesin ve net bilgiler veren Kur'an insanın tek yünlü maddî bir varlık
değil, manevi yönü de bulunan bir canlı olduğunu bildirmiştir.
Günümüz teknolojisinin, fen ilimlerinin, psikolojinin, sosyolojinin yarım ve eksik
olarak ele aldığı insan üzerindeki çalışmalar İslâm öğretilerinin cüz'i
bir kısmını oluşturmaktadır. Çünsanoğlunun sahip olduğu "ruh" kavramı
Allah'ın insana olan bir lütfudur. Böylece insanoğlunda bulunan beden ve ruh ikilisi tek
bir canlıda toplanarak insan sûretinde vücut bulmuştur. Bu nedenle Allah
yeryünde kendi kanunlarının tatbik edilmesi için O'na halifelik görevi
yüklemiştir: وَهُوَ
الَّذى
جَعَلَكُمْ

هريرة رَضِىَ
اللّهُ عنهُ
قال: قالَ
رَسُولُ
اللّهِ: إذا
ضُيِّعتِ
الامانةُ
فانتظرِ
السّاعةَ: قيل:
وَكَيْفَ
إضَاعَتُهَا
67; قال: إذا
وُسِّدَ
الامرُ إلى
غيرِ أهلهِ: Ebu Hüreyre
(r.a) anlatıyor: "Resûlullah (a.s) buyurdu ki: "Emanet kaybedilince kıyameti bekleyin."
"Emanet nasıl kaybolur?" diye sordular. "İşler ehil olmayanlara teslim edilince" diye cevapladı."
(Buhârî:, Rikak 35, İlm 2.) Vücut olarak zayıf ve ömrünün kısalığı
sebebiyle fani olan insanın yüklendiği sorumluluk gerçekten
büyüktür. Eğer bu sorumluluğun farkında olur ve kendisini Allah'a
götüren ilmi öğrenirse Allah yolunda yürüyerek O'na ulaşır. Bu da
Allah'la kendi arasındaki tüm engellerin kaldırılması ile mümkündür.
Şüphesiz ki Allah insanın bu sorumluluğunu yerine getirebilmesi için âciz
bırakmamış ve onu ilim, irade ve akılla destekleyerek yaratılmışların en üstünü
kılmıştır. Zaten insanın sorumluluğu bahsedilen bu üccedil; özellikten dolayıdır.
Yoksa Allah insanı gücünün yetmeyeceği ve aklının almayacağını
yüklememiştir. İnsan yaratılış olarak İslâm'a meyillidir. Bu konuda Hz. Peygamber
(s.a.v)'in وعن أبى
هريرة قال: قال
رسولُ اللّهِ:
مَامِنْ
مولودٍ إلاّ
يولدُ علَى
الفطرةِ ثم
يقولُ اقرؤا
فِطرَةَ
اللّهِ التى
فطَرَ
النّاسَ
علَيْهَاِ
فأبَواهُ
يُهَوِّدَان
16;هِ أوْ
يُنَصِّرَان
16;هِ أوْ
يُمجّسَانِه
16; كَمَا
تُنْتِجُ

البَهيمةُ
بَهِيمةً
جَمْعَاءَ،
هلْ تُحسونَ
فيهَا من
جَدْعاءَ
حتَّى
تكونُوا أنتم
تجدعُونَهَا
قَالُوا يا
رسُولَ
اللّهِ:
أفَرأيْتَ من
يَمُوتُ
صَغِيراً؟
قَالَ: اللّهُ
أعْلَمُ
بِمَا
كَانُوا
عَامِلِينَ Ebu
Hüreyre (r.a) anlatıyor; Hz. Peygamber (a.s): "Her çocuk fitrat üzerine doęar"
buyurdu ve sonra da "Şu ayeti okuyun" dedi: "Allah'ın yaratılışta verdiği fitrat..." (Rum, 30). Sonra
Resûlullah (a.s) sözünü şöyle tamamladı: "Çocuęu anne ve
babası Yahudileştirir veya Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları
tam olarak yavru doğurması gibi. Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana
rastlar mısınız?" Dinleyenler: "Ey Allah'ın Rasûlü, küçükken
ölenler hakkında ne dersiniz (cennetlik mi, cehennemlik mi?) diye sordular. Hz. Peygamber
(a.s) şu cevabı verdi: "(Yaşasalardı) nasıl bir amel işleyeceklerdi Allah daha iyi bilir."
(Buhârî, Cenâiz 80, 93; Müslim, Kader 22, (2658); Muvatta, Cenâiz.
52, (1, 241); Tirmizî, Kader 5, (2139); Ebu Dâvud, Sünnet 18, (4714)).
sözleri bunu teyit etmektedir. Yine insanın en güzel biçimde yaratılması Kur'an-ı
Kerîm'de şöyle anlatılır: لَقَدْ
خَلَقْنَا
الْاِنْسَان
14; فى اَحْسَنِ
تَقْويمٍ "Biz, şüphe yok ki
insanı, ahsen-i takvimde (düzgün bir şekilde, güzel bir suretin mükemmel
bir mizacın ve çeşitli duyuların sahibi, gizli kabiliyetlere mâlik ve ilahi emanetin
yüklenicisi olarak) yarattık" (et-Tin, 95/4). İnsanlar arasındaki ilişkiler ve toplum hayatının
düzene konulmasında tek etken dindir. Değişik inanç, sahibi toplumlar tevhit
çizgisini koruma görevi verilen peygamberlerin tebliğ ettiği İslâm'la aralarında
geçen mücadeleler olarak tarif edilebilecek insanlık tarihi tevhid ve şirkin tarihi
şeklinde de tanımlanabilir. Yani insanlar ya kâfirler ya da mümin. Ayın zamanda bu,
cemiyetler ve milletler içinde söz konusu olup; cemiyeti oluşturan insanların meydana
getirdięi sistemler ya İslâm akidesi üzeredirler ya da deęildir. Kâfirler tek millet
olduğu gibi müslümanlar da tek millettir. Ancak İslâm milletini oluşturan insanlar
arasında üstünük ancak takvada söz konusudur. Yoksa insanların makam
mevki ve para derecesinden üstünüğü gerçek

üstünlük deęildir. اِنَّ
اَكْرَمَكُمْعِنْدَ
اللّهِ
اَتْقيكُمْ
اِنَّ اللّهَ
عَليمٌ
خَبيرٌ "...Şüphesiz ki Allah'ın katında sizin en şerefliniz en takvalı olanınızdır. Muhakkak ki Allah (soy, nesep ve mevkiinizi) çok iyi bilendir..." (el-Hucurat, 49/13) Yaratılış Gayesi İnsan, akıl, ilim ve iradeyle beden ve ruhtan ibaret olan bir varlık olduğu için bu yaratılışın bir gayesi olması dâ doğaldır. İnsan bedenî olarak maddî tarafını, rûhî yönüyle de maneviyatını eşit tutacak bir yaşantı içerisinde hayatını sürdürmek zorundadır.
وَمَا
خَلَقْتُ
الْجِنَّ
وَالْاِنْسَ
اِلَّا
لِيَعْبُدُونِ "Cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım" (ez-Zâriyât, 51/56). İbadetin anlamı doğrudan doğruya insan varlığının gayesini teşkil etmektedir. İbadet aynı zamanda insanın yapması gerekli olan bir görevdir. Dolayısıyla ibadet, belirli hareketlerden çok daha geniş ve şümûllüdür. Allah'a ibadet, insanoğlunun şartları aşp O'na yönemesi ve O'nun kanunları çerçevesinde tavizsiz, engellemelere aldırmdan yalnız Allah'ın kulluğunun şuuruna ererek yapılabilir... Aksi halde bahşedilmiş sınırlı özgürlüklerle nefis, şeytan tuğyandan oluşan bir yaşamla ne Allah'ın kulluğunu ne de insan olduğumuzun şuuruna erebiliriz. İnsan Muhteremdir; Bir İnsan Öldüren Bütün İnsanlığı Öldürmüş Gibi Olur:
مَنْ قَتَلَ
نَفْسًا
بِغَيْرِ
نَفْسٍ اَوْ
فَسَادٍ فِى
الْاَرْضِ
فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ
جَميعًا
وَمَنْ
اَحْيَاهَا
فَكَاَنَّمَا اَحْيَا
النَّاسَ
جَميعًا “..her kim bir şahsı, bir şahıs mukabilinde veya yerdeki bir fesattan dolayı olmaksızın öldürüse sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur ve her kim de bir şahsın hayatını kurtarırsa sanki bütün insanları ihya etmiş gibi olur.” (el-Maide, 5/32)
عن الاحنف بن

